

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.

KSLA:s portalparagraf

MÅNADENS KARTA 7

Djur dödade av rovdjur år 1887

I statens detaljerade bokföring fördes noggrann statistik under 1800-talet över hur mycket ersättning olika djurägare fick från staten baserat på hur många djur som blev dödade av rovdjur. Kartan visar på förhållandena år 1887. Statistiken består av djur som dödades av rovdjur och där man fått ersättning. Det kan finnas olika anledningar till att inte rapportera eller att inte få någon ersättning från staten det året. Det kan alltså finnas ett betydande mörkertal eller andra felaktigheter i siffrorna, men det visar intressanta skillnader i ersättningarna som betalades ut.

Man kan konstatera att ersättningarna utgår i stor omfattning till de flesta län. I de norra länen utgick ganska stor ersättning på grund av den stora mängd renar som dödades i området. I landet som helhet dödades detta år 2 500 renar, flest i Norrbotten. Dessa har såklart ett mycket högre monetärt värde än hönor och kycklingar som det i stor omfattning ges ersättning för i södra Sverige. En detaljerad lista fanns för vad varje djur var värt. I Dalarna och Gävleborgs län samt i Mälardalen och centrala Götaland utgick relativt liten ersättning per län detta år. I landet dödades år 1887 hela 52 000 fjäderfå. De flesta av de totalt 8 765 fåren har blivit rivna på sydsvenska höglandet. Häst, nötkreatur och getter förekommer i mycket liten omfattning detta år och kan inte ses i kartan så tydligt. En enda häst i dödades i landet. Den hästen var i Västernorrland. En ansenlig mängd nötkreatur dödades i Värmlands län, hela 11 stycken av rikets totalt 17 stycken.

Beloppet som delades ut år 1887 var totalt på 109 147 kronor och 50 öre, vilket år 2021 skulle motsvara ca 8,4 miljoner kronor. År 2021 gavs ersättning för rovdjursskador på 1,76 miljoner kronor, men dessutom gavs i bidrag till förebyggande åtgärder såsom att hålla stängsel och röja med mera för det mycket högre beloppet 12,2 miljoner kronor. År 2021 dödades eller skadades 419 stycken får, 19 nötkreatur och 11 getter. Denna statistik inkluderar dock till skillnad från 1887 inte dödade renar.

Vad gäller renar så kompenseras idag samebyarna för förekomst av rovdjur och antalet föryngringar i renskötselområde enligt en särskild beräkning baserad på rovdjursindivider. Ersättningen regleras av Sametinget. Antalet dödade renar av rovdjur varierar över åren men har beräknats till tiotusentals varje år. Det kan vara intressant att sätta siffrorna i relation till antalet renar rapporterade i statistiken år 1887. De som dödades av rovdjur för cirka 130 år sedan motsvarar den mängd renar som numera dödas i trafikolyckor. Dessa uppgår till ca 2 000–4 000 individer per år sett över en 20-årsperiod. Vare sig ersättningarna år 2021 och år 1887 eller rovdjursstammen är naturligtvis jämförbara. Kartan visar dock på intressanta regionala skillnader vad gäller ersättningar på 1800-talets slut.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien,
KSLA

Drottninggatan 95 B

Box 6806

113 86 Stockholm

tel 08 5454 7700

akademien@ksla.se

www.ksla.se

Facebook: Kungl. Skogs- och Lantbruks-

akademien (KSLA) @KSLAkademien

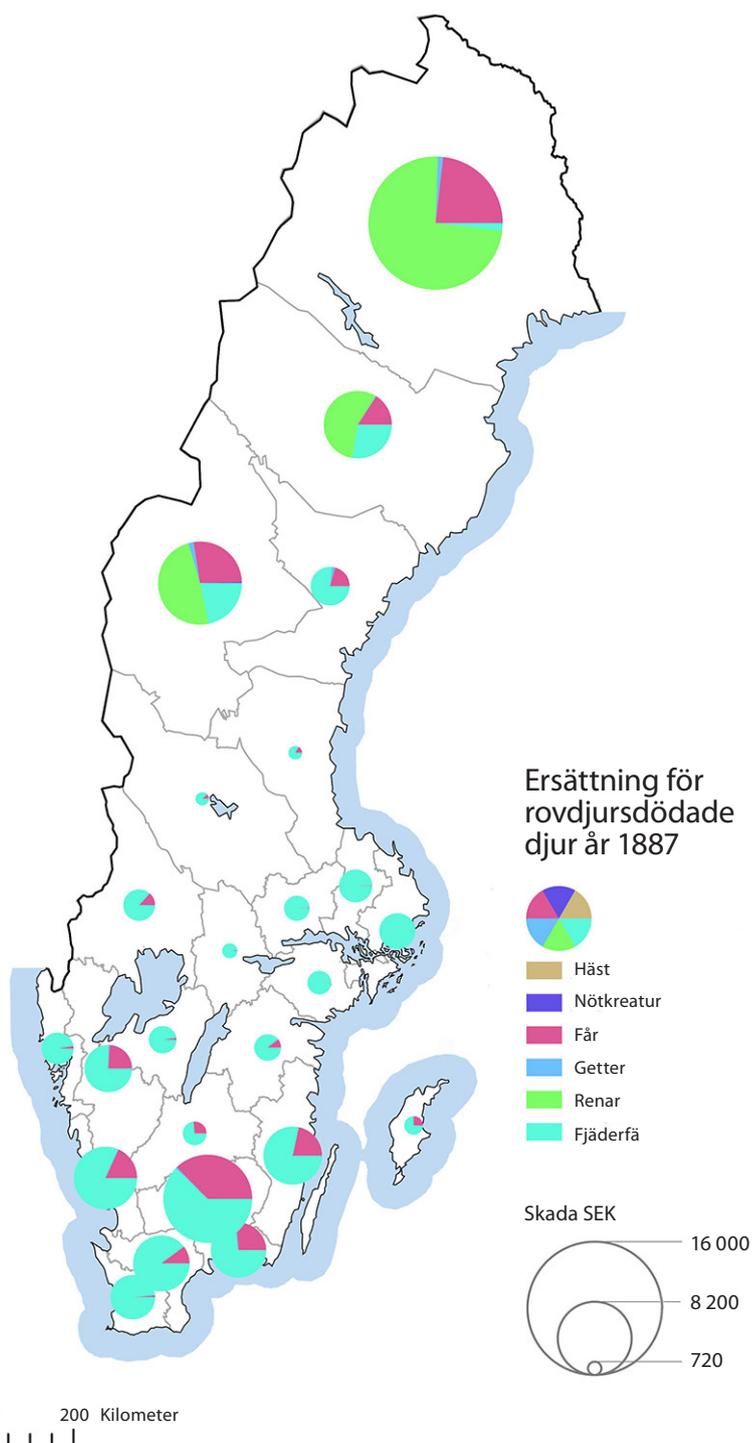
LinkedIn: Kungl. Skogs- och Lantbruks-

akademien

X: KSLA @KSLA_Academy

Instagram: skogs_lantbruksakademien

Kartan visar ersättning per djurslag per län i SEK för år 1887. Kartan har skapats genom inmatning av statistik på länsnivå. I norra Sverige gavs relativt stora ersättningar för dödade renar, får och fjäderfä. I sydligaste Sverige var det också stora belopp som betalas ut särskilt för fjäderfä. I sydligaste Norrland, Svealand och norra Götaland var det dock inte så stora ersättningar för rovdjursskador som utgick.

Källor och referenser:

Bidrag till Sveriges officiella statistik Q Skogsväsendet XIX Underdånig berättelse rörande skogsväsendet för år 1887. Stockholm 1888. Kongl. Boktryckeriet. P. A. Norstedt & Söner., Bil 17 husdjur dödade af rovdjur. 1887. <https://www.yumpu.com/sv/document/read/18362390/bidrag-till-sveriges-officiella-statistik-q-skogsvasendet-xix>

Rodney Edvinssons omräkning av priser över tid som använts för att räkna om värdet år 1887 till motsvarande värde år 2021 <http://historicalstatistics.org/Jamforelsepris.htm>

Sametinget: Statistik över trafikdödade renar <https://www.sametinget.se/>

Viltskadestatistik 2021 Skador av stora rovdjur och stora fåglar på tamdjur, hundar och gröda, Rapport från SLU Viltskadecenter 2022-2, SLU, Grimsö. <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/vsc/vsc-dokument/vsc-publikationer/rapporter/viltskadestatistikrapporter/viltskadestatistik-2021.pdf>